

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

ΙΟΥΝΙΟΣ 2018

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-28– ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ –ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-28– ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

02 Ιουλίου 2018

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (DG ECFIN) και τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αναλύσεις που δημοσιεύονται κάθε μήνα με τη μορφή αυτής της έκδοσης στηρίζονται στα πρωτογενή, αναλυτικά στοιχεία για πάνω από 1000 επιχειρήσεις και αντιπροσωπευτικό δείγμα 1500 καταναλωτών, όπως προκύπτουν από τις έρευνες που διεξάγει αποκλειστικά και μόνο το IOBE για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επόμενο δελτίο: **01/08/2018**

Σημαντική σημείωση

Επισημαίνεται ότι από το δελτίο του Μαρτίου 2018, οι σειρές που παρουσιάζονται στους επιμέρους δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών, δηλαδή οι δείκτες στη Βιομηχανία, το Λιανικό Εμπόριο, τις Υπηρεσίες και τις Κατασκευές έχουν αλλάξει ως προς την περίοδο βάσης τους. Συγκεκριμένα, ως νέα βάση ορίστηκε η περίοδος 2000-2010 (=100), διαφοροποιώντας έτσι τους δείκτες, οι οποίοι μέχρι και τον Φεβρουάριο 2018 διαμορφώνονταν με βάση την περίοδο 1996-2006. Οι σειρές όμως έχουν αναθεωρηθεί πλήρως προς τα πίσω, έτσι ώστε τα στοιχεία να είναι μεταξύ τους συγκρίσιμα. Ως αποτέλεσμα οι δείκτες με τη νέα περίοδο βάσης είναι συνολικά υψηλότεροι συγκριτικά με εκείνους με την παλαιότερη περίοδο βάσης. Η αλλαγή περιόδου βάσης από το IOBE δεν επηρεάζει το συνολικό δείκτη οικονομικού κλίματος για την Ελλάδα ή οποιαδήποτε άλλη χώρα.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ: ΕΕ-28, ΕΥΡΩΖΩΝΗ, ΕΛΛΑΔΑ**Ε.Ε – ΕΥΡΩΖΩΝΗ: Αμετάβλητο το οικονομικό κλίμα στην Ευρωζώνη, ελαφρώς χαμηλότερα στην ΕΕ**

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος τον Ιούνιο παραμένει στα ίδια επίπεδα στην Ευρωζώνη για τρίτο διαδοχικό μήνα, στις 112,3 (από 112,5) μονάδες, ενώ στην ΕΕ χάνει οριακά έδαφος (-0,6), κινούμενος στις 112,2 μονάδες. Σε επίπεδο τριμήνου, οι δείκτες γενικά σταθεροποιούνται, έχοντας καταγράψει οριακές απώλειες των 0,5 μονάδων από τον Μάρτιο και στις δύο περιπτώσεις.

Συγκεκριμένα, στην **Ευρωζώνη**, οι αμετάβλητες προσδοκίες είναι το αποτέλεσμα των σταθερών ή οριακά ανοδικών δεικτών στη **Βιομηχανία** (+0,0), τις **Υπηρεσίες** (+0,0) και το **Λιανικό εμπόριο** (+0,1), αφού η οριακή πτώση στην **καταναλωτική εμπιστοσύνη** (-0,7) και **Κατασκευές** (-1,5) δεν επηρεάζει την εξέλιξη του δείκτη. Σε επίπεδο των μεγαλύτερων χωρών, ο δείκτης επιδεινώνεται στην Γερμανία (-0,8) και την Ολλανδία (-1,8), βελτιώνεται στην Γαλλία (+1,0) και την Ιταλία (+1,2) και παραμένει αμετάβλητος στην Ισπανία (+0,0).

Στην **ΕΕ**, καταγράφεται σταθερότητα στον δείκτη στην Πολωνία (+0,0) και πτώση στο Ηνωμένο Βασίλειο (-0,5). Σε τομεακό επίπεδο, οι προσδοκίες ακολουθούν την τάση της Ευρωζώνης στις Κατασκευές, τη Βιομηχανία και την καταναλωτική εμπιστοσύνη, αλλά αντίθετα επιδεινώνονται στις Υπηρεσίες και βελτιώνονται στο Λιανικό Εμπόριο. Αναλυτικότερα:

- Στη **Βιομηχανία**, οι δείκτες προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις +6,5 και +6,9 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη. Οι προσδοκίες για την εξέλιξη της παραγωγής μεταβάλλονται θετικά στην Ευρωζώνη, αντίθετα με τις εκτιμήσεις για τα επίπεδα παραγγελιών και ζήτησης, ενώ τα εκτιμώμενα αποθέματα παραμένουν σταθερά και στις δύο ζώνες.
- Στις **Υπηρεσίες**, οι δείκτες προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις +12,3 και +14,4 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα. Οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους μεταβάλλονται θετικά στην ΕΕ, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση μεταβάλλονται αρνητικά στην Ευρωζώνη, ενώ οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης χάνουν έδαφος και στις δύο ζώνες.
- Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι σχετικοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις +3,3 και 0,8 μονάδες αντίστοιχα στην ΕΕ και την Ευρωζώνη. Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα μεταβάλλονται θετικά στην ΕΕ και αρνητικά στην Ευρωζώνη, ενώ οι εκτιμήσεις για τα αποθέματα υποδηλώνουν αποκλιμάκωση στην ΕΕ. Τέλος, οι προβλέψεις για τις πωλήσεις τους επόμενους μήνες βελτιώνονται σε αμφότερες τις ζώνες.
- Στις **Κατασκευές**, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών κινήθηκε στις +4,2 μονάδες στην ΕΕ και τις +5,6 μονάδες στην Ευρωζώνη. Οι προβλέψεις για το επίπεδο των εργασιών επιδεινώνονται στην Ευρωζώνη, όπως και οι προβλέψεις για την απασχόληση, σε αμφότερες τις δύο ζώνες.
- Ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** διαμορφώνεται στις -1,3 και -0,5 μονάδες στην ΕΕ και την Ευρωζώνη αντίστοιχα. Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους δεν μεταβάλλονται, ενώ οι αντίστοιχες για την γενική κατάσταση της οικονομίας μεταβάλλονται αρνητικά στην ΕΕ και θετικά στην Ευρωζώνη. Στην πρόθεση αποταμίευσης καταγράφεται κάμψη, ενώ στις προβλέψεις για την εξέλιξη της ανεργίας σημειώνεται επιδείνωση στην ΕΕ και αποκλιμάκωση στην Ευρωζώνη.

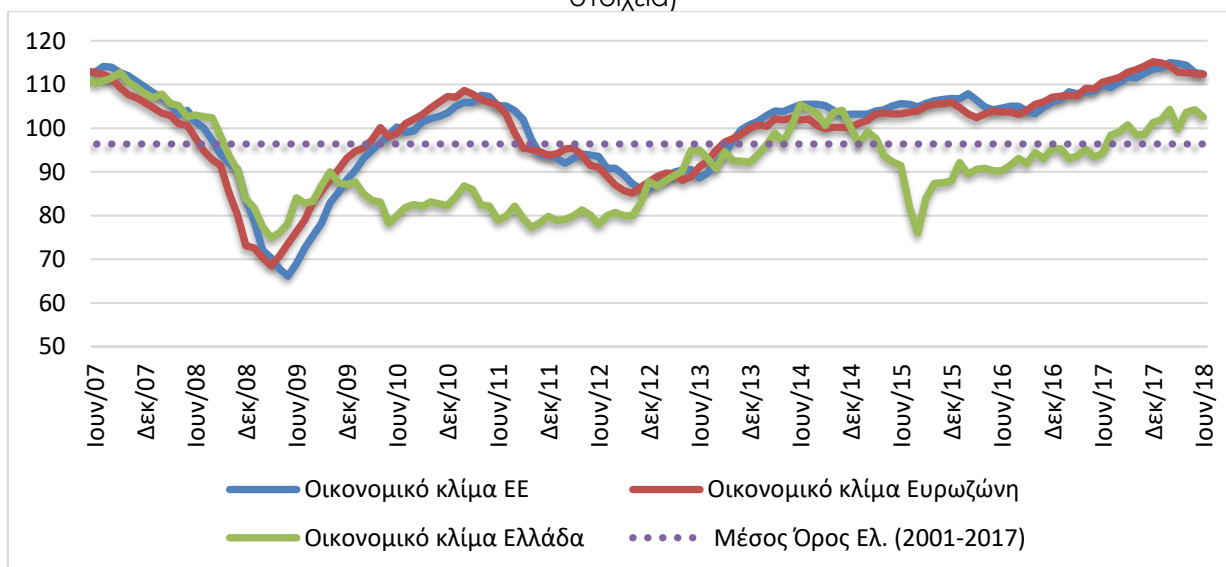
Πίνακας 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (1990-2017=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)¹

Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσος όρος										
	Min	Max	2001-2017	2012	2013	2014	2015	2016	2017				
ΕΕ-28	65,1 (Μαρ. 2009)	116,9 (Μάιος 2000)	99,7	89,8	94,9	104,4	106,0	105,6	111,7				
Ευρωζώνη	67,6 (Μαρ. 2009)	118,6 (Μάιος 2000)	99,1	89,9	93,2	101,3	104,1	104,7	111,3				
Ελλάδα	74,9 (Μαρ. 2009)	120,5 (Ιουλ. 2000)	96,0	80,9	91,6	100,5	89,7	91,8	96,6				
Περιοχή	2017												
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
ΕΕ-28	108,0	108,4	108,6	110,0	109,2	110,7	111,6	111,4	112,4	113,6	113,7	115,1	
Ευρωζώνη	107,5	107,5	107,5	109,2	108,7	110,6	110,7	111,4	112,5	113,5	114,0	115,3	
Ελλάδα	95,3	93,1	93,6	95,2	93,4	94,2	98,4	99,2	100,8	98,5	98,6	101,3	
Περιοχή	2018												
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
ΕΕ-28	114,8	114,4	112,7	112,4	112,8	112,2							
Ευρωζώνη	114,9	114,3	112,8	112,7	112,5	112,3							
Ελλάδα	101,9	104,3	99,8	103,6	104,2	102,5							

¹ Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος είναι το σταθμισμένο άθροισμα των Δεικτών Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία, τις Κατασκευές, το Λιανικό Εμπόριο, τις Υπηρεσίες και του Δεικτη Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος Ε.Ε-28 και Ελλάδα (1990-2017=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

- Τέλος, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες** (δεν περιλαμβάνεται στο δείκτη κλίματος) επιδεινώνεται τόσο στην ΕΕ (+19 από +17,8 μον.), όσο και στην Ευρωζώνη (+18,9 από +17,3 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων χειροτερεύουν και στις δύο ζώνες, αντίθετα από τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία της ζήτησης και τις προβλέψεις της ζήτησης στο επόμενο τρίμηνο.

ΕΛΛΑΔΑ: Διόρθωση στην ανοδική πορεία του δείκτη οικονομικού κλίματος, πτωτική τάση και στην καταναλωτική εμπιστοσύνη

Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος διακόπτει τον Ιούνιο την ανοδική πορεία του προηγούμενου διμήνου και διαμορφώνεται στις 102,5 (από 104,2) μονάδες. Η εξέλιξη αυτή είναι αποτέλεσμα της επιδείνωσης των επιμέρους δεικτών των επιχειρηματικών προσδοκιών στο Λιανικό εμπόριο και τις Κατασκευές, ενώ και η καταναλωτική εμπιστοσύνη υποχωρεί εκ νέου. Στο **Λιανικό Εμπόριο**, η πτώση συσχετίζεται με την ήπια υποχώρηση της κατανάλωσης των νοικοκυριών, η οποία προσφάτως αποτυπώθηκε και στα σχετικά στοιχεία του ΑΕΠ, ως αποτέλεσμα των πιέσεων στο διαθέσιμο εισόδημά τους από τα νέα μέτρα άμεσης και έμμεσης φορολογίας το 2018. Η φθίνουσα τάση στον Κατασκευαστικό τομέα, κυρίως στο σκέλος που αφορά στα ιδιωτικά έργα, καταγράφεται σε ένα χρονικό διάστημα στο οποίο, κατόπιν πολύμηνης αναμονής, ανακοινώθηκαν αλλαγές στις αντικειμενικές αξίες των ακινήτων, προκαλώντας αδράνεια σε ορισμένα τμήματα της αγοράς, έως ότου εκτιμηθούν οι μεταβολές που αυτές θα επιφέρουν, στη φορολογία των ακινήτων και ευρύτερα. Επιπλέον, ο Ιούνιος είναι ο μήνας όπου οι περισσότεροι πολίτες και μικρές επιχειρήσεις ολοκληρώνουν την αποτύπωση των φορολογικών υποχρεώσεών τους, εξέλιξη που μπορεί να επηρεάζει αρνητικά τις προσδοκίες όλων. Καθώς ο μεγαλύτερος όγκος της έρευνας ολοκληρώθηκε πριν τις αποφάσεις του πρόσφατου Eurogroup, η όποια επίδραση αυτών στις προσδοκίες των επιχειρήσεων και νοικοκυριών δεν μπορεί να αποτιμηθεί αυτόν το μήνα. Συνολικά, το τρίμηνο που ξεκινά είναι υψηλής σημασίας, αφενός γιατί αποδεικνύεται κάθε χρόνο καθοριστικό για την πορεία του ετήσιου ΑΕΠ λόγω της σημαντικής επίδρασης του τουρισμού, αφετέρου γιατί ειδικά φέτος συμπίπτει με τη μετάβαση στη «μετά-μνημονιακή» εποχή. Θα είναι κρίσιμο το αν θα διαμορφωθούν οι συνθήκες για κλίμα ανάπτυξης της οικονομίας ή στασιμότητας.

Αναλυτικότερα:

- στη **Βιομηχανία**, το ισοζύγιο των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και τη ζήτηση βελτιώνεται, ενώ το ισοζύγιο στις εκτιμήσεις για τα αποθέματα κλιμακώνεται, με τις προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες να είναι αμετάβλητες
- στις **Κατασκευές**, οι προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων, αλλά και εκείνες για την απασχόληση κινούνται πτωτικά
- στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις επιδεινώνονται, όπως και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή τους, με τον δείκτη του ύψους των αποθεμάτων να παραμένει στα ίδια σχεδόν επίπεδα
- στις **Υπηρεσίες**, οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων παραμένουν στα ίδια επίπεδα, ενώ οι αντίστοιχες για την τρέχουσα ζήτηση, όπως και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή της ενισχύονται
- στην **Καταναλωτική Εμπιστοσύνη** οι προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών δεν μεταβάλλονται επί της ουσίας, ενώ οι αντίστοιχες για την οικονομική κατάσταση της χώρας και οι προβλέψεις για την πορεία της ανεργίας επιδεινώνονται, με την πρόθεση για αποταμίευση να βελτιώνεται ελαφρά

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ: Μικρή βελτίωση στις επιχειρηματικές προσδοκίες, από λιγότερο αρνητικές εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία διαμορφώνεται τον Ιούνιο οριακά υψηλότερα έναντι του Μαΐου, στις 103,1 (από 101,7) μονάδες, υψηλότερα πάντως από το αντίστοιχο περυσινό επίπεδο (97 μον.). **Από τις βασικές μεταβλητές του δείκτη, το ισοζύγιο των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και τη ζήτηση βελτιώνεται, ενώ το ισοζύγιο στις εκτιμήσεις για τα αποθέματα κλιμακώνεται, με τις προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες να είναι αμετάβλητες.** Αναλυτικά:

α) Σε **επίπεδο παραγγελιών και τρέχουσας ζήτησης**, ο αρνητικός δείκτης διαμορφώνεται τον Ιούνιο στις -19 (από -24) μονάδες, με το 27% (από 32%) των επιχειρήσεων να δηλώνουν χαμηλές για την εποχή παραγγελίες και το 8-9% να αναφέρει εκ νέου το αντίθετο.

β) Στις **προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς 3-4 μήνες**, το σχετικό ισοζύγιο διαμορφώνεται και πάλι στις +22 μονάδες, με το 33% (από 37%) των επιχειρήσεων να προβλέπει άνοδο της παραγωγής του το επόμενο τρίμηνο και ένα 11% (από 16%) μείωσή της.

γ) Ως προς τα **αποθέματα έτοιμων προϊόντων**, το σχετικό θετικό ισοζύγιο αυξάνεται στις +4 (από +2) μονάδες, με το 16% (από 15%) των επιχειρήσεων να αναφέρει υψηλά για την εποχή αποθέματα και το 12% να δηλώνει εκ νέου το αντίθετο.

δ) Στους δείκτες **εξαγωγικής δραστηριότητας** καταγράφονται τον Ιούνιο κυρίως ανοδικές τάσεις: οι **εκτιμήσεις για τις εξαγωγές κατά το τελευταίο τρίμηνο** βελτιώνονται (+17 από +11 μον. ο δείκτης), όπως και οι **προβλέψεις για εξαγωγές τους προσεχείς μήνες** (+27 από +25 μον. ο δείκτης), με το ισοζύγιο στις **εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού** να παραμένει σταθερό (-12 μον.).

ε) Οι **θετικές προβλέψεις για τις πωλήσεις τους προσεχείς μήνες** κερδίζουν ελαφρά έδαφος (+23 από +21 μον. το ισοζύγιο), με το 35% (από 37%) των επιχειρήσεων να αναμένει άνοδο το προσεχές χρονικό διάστημα και το 11% (από 16%) μείωσή τους. Ο δείκτης **εκτιμήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις** αυξάνεται αισθητά, στις +15 (από +3) μονάδες.

στ) Οι **μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής** διαμορφώνονται εκ νέου στους 4,3, ενώ το **ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού** υποχώρησε στο 69,9% (από 71,4%).

ζ) Ο οριακά θετικός δείκτης στις **προβλέψεις για την απασχόληση** κερδίζει 7 μονάδες (στις +8), με το ποσοστό των επιχειρήσεων που προβλέπει άνοδο απασχόλησης στο προσεχές τρίμηνο να κινείται στο 13% (από 10%), έναντι ενός 5% (από 8%) που αναμένει κάμψη της.

η) Τέλος, το ισοζύγιο στις **προβλέψεις για τις μεταβολές των τιμών** κινείται σε αρνητικά επίπεδα (-1 από -4 μον.), με το 87% των επιχειρήσεων να μην αναμένει μεταβολές τους το επόμενο τρίμηνο.

Σε επίπεδο βασικών τομέων, οι τάσεις των προσδοκιών διαφοροποιούνται, καθώς στα **Καταναλωτικά αγαθά** ο δείκτης κινήθηκε ανοδικά, στις 102,9 (από 99,7) μονάδες, λόγω βελτίωσης στις προβλέψεις για την παραγωγή, τις τρέχουσες παραγγελίες και ζήτηση. Στα **Κεφαλαιουχικά αγαθά**, ο δείκτης επίσης ενισχύθηκε, φθάνοντας τις 93,9 (από 92,1) μονάδες, λόγω αποκλιμάκωσης στα αποθέματα. Τέλος, ελαφρώς πτωτικά κινήθηκε ο δείκτης στα **Ενδιάμεσα αγαθά**, στις 106,6 (από 107,3) μονάδες, λόγω επιδείνωσης των προβλέψεων για την παραγωγή.

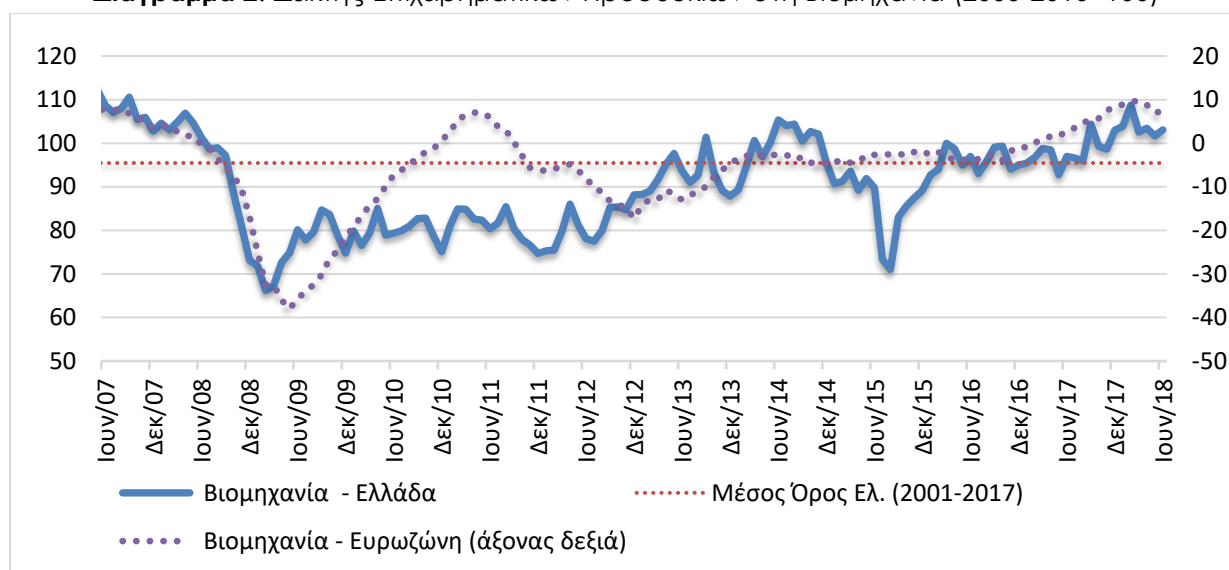
Πίνακας 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

Τομέας	Ακραίες τιμές				Μέσος όρος							
	Min	Max			2001-2017	2013	2014	2015	2016	2017		
Βιομηχανία (2000-2010=100)	66,2 (Φ. 2009)	117,6 (Μάρ. 2000)			95,1	92,6	99,7	86,3	96,1	98,1		
2017												
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
	95,4	96,8	98,8	98,4	92,8	97,0	96,6	95,9	104,4	99,2	98,7	103,0
2018												
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
	103,9	108,7	102,6	103,4	101,7	103,1						

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις παραγωγής, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG EcfIn. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG EcfIn

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: Επιδείνωση προσδοκιών, τόσο στις Ιδιωτικές Κατασκευές, όσο και στα Δημόσια έργα

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές κινήθηκε έντονα πτωτικά τον Ιούνιο, στις 62 (από 69,8) μονάδες, επίπεδο που είναι υψηλότερο πάντως του αντίστοιχου περυσινού (54,0 μονάδες). Σε κλαδικό επίπεδο, η τάση είναι καθοδική τόσο στις Ιδιωτικές Κατασκευές όσο και στα Δημόσια Έργα. Από τις βασικές μεταβλητές του δείκτη, οι προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων, αλλά και εκείνες για την απασχόληση κινούνται πτωτικά. Αναλυτικά, ο αρνητικός δείκτης των -56 μονάδων στις προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων διευρύνεται στις -60 μονάδες, με το 67% (από 62%) των επιχειρήσεων να διατυπώνει απαισιοδοξία για το επίπεδο των εργασιών του το επόμενο τρίμηνο. Στις προβλέψεις για την απασχόληση, ο σχετικός δείκτης μεταβάλλεται επίσης αρνητικά, στις -33 (από -23) μονάδες, με το 45% (από 39%) των ερωτηθέντων να προβλέπει μείωση θέσεων εργασίας στον τομέα και το 13% (από 16%) άνοδο. Από τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, ο αρνητικός δείκτης των -49 μονάδων στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία εργασιών των επιχειρήσεων είναι αμετάβλητος, ενώ οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας αυξάνονται στους 7,4 (από 6,3). Στο πεδίο των τιμών, οι αποπληθωριστικές προσδοκίες διατηρούνται στο ίδιο επίπεδο (-18 μον. ο δείκτης), ενώ τέλος, το 20% (από 18%) από τις ερωτηθείσες επιχειρήσεις αναφέρει απρόσκοπτη επιχειρηματική

λειτουργία. Από τις υπόλοιπες, το 25% επισημαίνει τη χαμηλή ζήτηση, το 45% την ανεπαρκή χρηματοδότηση και ένα 11% λοιπούς συγκυριακούς παράγοντες ως τα βασικότερα εμπόδια στη λειτουργία του.

Αναλυτικά στους επιμέρους κλάδους:

Πτώση καταγράφει ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Ιδιωτικές Κατασκευές**, φθάνοντας στις 100,9 (από 112,5) μονάδες, τιμή που είναι καλύτερη πάντως σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή (88,6 μον.). Ο δείκτης πρόβλεψης για το επίπεδο προγραμματισμένων εργασιών χάνει 6 μονάδες και διαμορφώνεται στις -18 μονάδες, ενώ οι προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου επιδεινώνονται και το σχετικό ισοζύγιο των +15 μονάδων ισοσκελίζεται. Από τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία εργασιών των επιχειρήσεων βελτιώνονται, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -7 (από -15) μονάδες, ενώ οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας διαμορφώνονται στους 5,5 (από 4,6). Ως προς τις τιμές, οι αποπληθωριστικές προσδοκίες δεν μεταβλήθηκαν, με το σχετικό ισοζύγιο να διαμορφώνεται στις -11 μονάδες. Τέλος, αυξάνεται στο 44% (από 38%) το ποσοστό των επιχειρήσεων που δεν αναφέρουν προσκόμματα στη λειτουργία τους. Από τις υπόλοιπες, το 33% δηλώνει την ανεπάρκεια χρηματοδότησης και το 21% τη χαμηλή ζήτηση ως τα βασικότερα λειτουργικά τους προβλήματα.

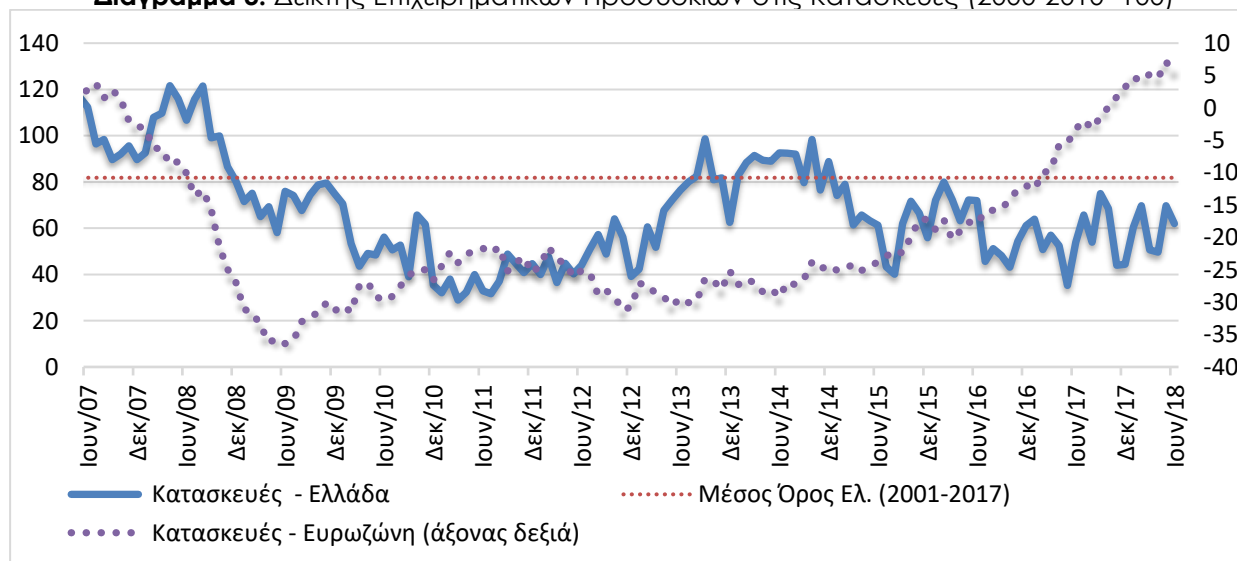
Πίνακας 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές

Τομείς		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος							
Κατασκευές (2000-2010=100)		Min	Max	2001-2017	2013	2014	2015	2016	2017			
		28,9 (Μάρ. 2011)	155,7 (Μάρ. 2000)	80,8	71,5	88,4	62,0	61,3	55,4			
2017												
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
63,9	50,8	57,0	52,4	35,3	54,0	65,7	53,9	75,0	68,5	43,9	44,4	
2018												
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
60,5	69,7	50,6	49,7	69,8	62,0							

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις για το πρόγραμμα των εργασιών και τις προβλέψεις για την απασχόληση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Κατασκευές Δημοσίων Έργων** επίσης διαμορφώνεται χαμηλότερα τον Ιούνιο, στις 36,4 (από 39,8) μονάδες, επίπεδο ελαφρώς ανώτερο έναντι του αντίστοιχου περυσινού (33,2 μον.). Ως προς το πρόγραμμα εργασιών του κλάδου, ο δείκτης των -85 μονάδων του προηγούμενου μήνα παραμένει ως έχει, ενώ στις προβλέψεις για την απασχόληση καταγράφεται πτώση 5 μονάδων στο σχετικό ισοζύγιο, το οποίο διαμορφώνεται στις -53 μονάδες. Από τις επιχειρήσεις του κλάδου, το 59% (από 54%) αναμένει λιγότερες θέσεις απασχόλησης, με το 6% να προβλέπει εκ νέου αύξησή τους. Στις υπόλοιπες μεταβλητές, ο δείκτης εκτιμήσεων για το επίπεδο των τρεχουσών εργασιών των επιχειρήσεων έφθασε τις -75 (από -71) μονάδες, ενώ στο πεδίο των τιμών, το σχετικό ισοζύγιο των -22 μονάδων δεν μεταβλήθηκε. Τέλος, το ποσοστό των ερωτηθέντων που δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία κινείται εκ νέου στο 5-6%, με το 27% να αναφέρει τη χαμηλή ζήτηση, το 52% τη χαμηλή χρηματοδότηση και το 16% τους λοιπούς συγκυριακούς παράγοντες ως τα κυριότερα επιχειρηματικά προσκόμματα

ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: Επιδείνωση στις επιχειρηματικές προσδοκίες σε όλους τους κλάδους, με μειωμένες πωλήσεις

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο **Λιανικό Εμπόριο** σημειώνει πτώση τον Μάιο στις 100,1 (από 107,3) μονάδες, αν και διατηρείται υψηλότερα πάντως σε σύγκριση με την αντίστοιχη περυσινή του επίδοση (93,1 μον.). Σε όλους τους κλάδους με στατιστικώς επαρκή δείγματα σημειώνεται χειροτέρευση δεικτών. Από τις κύριες μεταβλητές του δείκτη, **οι θετικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις εξασθενούν, όπως και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή τους, με τον δείκτη του ύψους των αποθεμάτων να παραμένει στα ίδια σχεδόν επίπεδα**. Αναλυτικά, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις τους χειροτερεύουν, με τον σχετικό δείκτη να κινείται κατά 15 μονάδες χαμηλότερα, στις +10 μονάδες, επανερχόμενος στα επίπεδα Απριλίου. Το 37% (από 52%) των επιχειρήσεων δηλώνει αυξημένες πωλήσεις, έναντι ενός 28% που αναφέρει το αντίθετο. Οι αισιόδοξες προβλέψεις για την εξέλιξη των πωλήσεων το επόμενο τρίμηνο επίσης αποκλιμακώνονται (στις +20 από +27 μον. το ισοζύγιο), ενώ ο δείκτης στις εκτιμήσεις για τα αποθέματα παραμένει στα ίδια επίπεδα (στις +10 μον. ο δείκτης). Στις παραγγελίες προς προμηθευτές, καταγράφεται επίσης εξασθένιση, καθώς το σχετικό ισοζύγιο κινείται στις +6 (από +10) μονάδες, ενώ υποχωρεί οριακά στη -1 μονάδα το ισοζύγιο στις προβλέψεις για την απασχόληση. Τέλος, ως προς τις τιμές, το 88% των επιχειρήσεων αναμένει και πάλι σταθερότητα, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις +2 (από +8) μονάδες.

Οι εξελίξεις σε όλους τους επιμέρους κλάδους του Λιανικού εμπορίου είναι αρνητικές οι εξής:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός** μειώνεται τον Ιούνιο στις 76,9 (από 80) μονάδες, σε υψηλότερη επίδοση πάντως σε σχέση με την αντίστοιχη περυσινή (66,2 μον.). Οι αρνητικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις διευρύνονται, με το σχετικό ισοσκελισμένο δείκτη να χάνει 22 μονάδες, ενώ οι προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου δεν μεταβάλλονται (στις +3 μον. το σχετικό ισοζύγιο). Στις εκτιμήσεις για τα αποθέματα, ο αντίστοιχος δείκτης υποδηλώνει αποκλιμάκωσή τους (+8 από +18 μον.), ενώ ενισχύονται οι παραγγελίες προς προμηθευτές (+32 από +11 μον.). Από την άλλη πλευρά οι προβλέψεις για την εξέλιξη της απασχόλησης του κλάδου βελτιώνονται ήπια (στις -2 από -5 μον. ο δείκτης), ενώ στις τιμές καταγράφονται πτωτικές τάσεις (0 από +20 μον. το ισοζύγιο).

Πτωτικά κινείται τον Ιούνιο ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών και στα **Υφάσματα – Ένδυση – Υπόδηση**, φθάνοντας στις 78,6 (από 90,7) μονάδες, πολύ χαμηλότερα σε σχέση με την αντίστοιχη

περυσινή του επίδοση (130,8 μον.). Από τα βασικά στοιχεία δραστηριότητας, επιδεινώνονται σημαντικά οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις (-22 από +3 μον. το ισοζύγιο), ενώ και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία τους κινούνται προς τα κάτω (+8 από +24 μον. ο δείκτης), με τις εκτιμήσεις για τα αποθέματα να υποδηλώνουν διόγκωση (+41 από +44 μον. ο δείκτης). Οι προβλέψεις σχετικά με τις παραγγελίες προς προμηθευτές το επόμενο τρίμηνο κινούνται στα ίδια επίπεδα (+2 μον. το ισοζύγιο), με τις προσδοκίες για την απασχόληση να μεταβάλλονται αρνητικά (+5 από +20 μον. ο δείκτης). Τέλος ως προς τις τιμές, ο σχετικός δείκτης παραμένει εν πολλοίς αμετάβλητος (-9 μον.), με 9 στις 10 επιχειρήσεις να αναμένουν σταθερότητα.

Επιδείνωση καταγράφουν τον Ιούνιο οι επιχειρηματικές προσδοκίες και στα **Είδη Οικιακού Εξοπλισμού**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 93,5 (από 102,6) μονάδες, υψηλότερα πάντως σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι (87,9 μον.). Το ισοζύγιο για τις τρέχουσες πωλήσεις χάνει 16 μονάδες και διαμορφώνεται στις -3, ενώ και οι προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου υποχωρούν (στις +9 από +20 μον. ο δείκτης). Ο δείκτης των αποθεμάτων κινείται στη -1 (από -5) μονάδα, ενώ στις προβλέψεις παραγγελιών προς προμηθευτές, το ισοζύγιο των +3 μονάδων διπλασιάζεται. Στις προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου σημειώνεται μείωση στο σχετικό δείκτη κατά 11 μονάδες (στις -24 μον.), ενώ τέλος, στις τιμές, ο δείκτης των +2 μονάδων διαμορφώνεται στις -14 μονάδες.

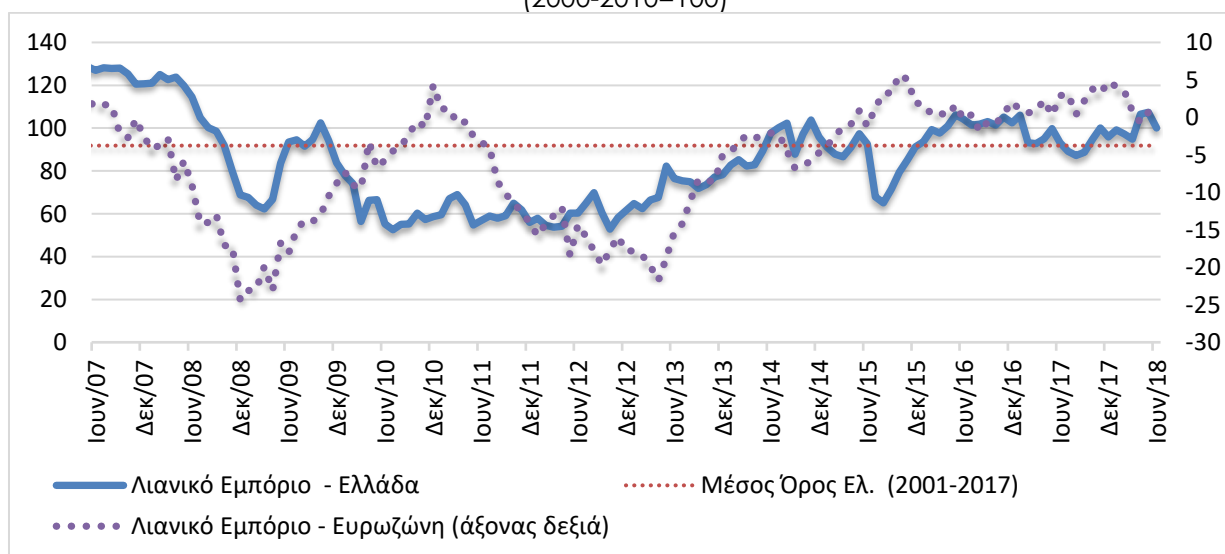
Πίνακας 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος						
Λιανικό Εμπόριο (2000-2010=100)		Min	Max	2001-2017	2013	2014	2015	2016	2017		
		52.6 (Ιουλ. 2010)	128.7 (Μάιος. 2007)	91.7	72,6	92,3	83,9	101,4	94,6		
2017											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
106,1	93,2	92,7	94,9	99,8	93,1	89,1	87,2	88,7	94,7	100,1	95,9
2018											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
99,1	97,2	94,9	106,5	107,3	100,1						

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για τις πωλήσεις και τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

Πτωτικά κινούνται τον Ιούνιο οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Οχήματα – Ανταλλακτικά**, μετά από ένα τρίμηνο ανόδου, με τον σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 123 (από 150) μονάδες, σε υψηλότερη επίδοση έναντι της αντίστοιχης περσινής (118,3 μον.). Το θετικό ισοζύγιο στις τρέχουσες πωλήσεις του κλάδου κατρακυλά στις +32 (από +84) μονάδες, ενώ έντονα πτωτική είναι και η τάση στον δείκτη των προβλέψεων για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου (+25 από +51 μον.). Στα αποθέματα, ο σχετικός δείκτης παραμένει στις +5 μονάδες, με τις προβλέψεις για την απασχόληση επίσης να μην μεταβάλλονται ουσιαστικά (+18 μον. το σχετικό ισοζύγιο). Στις παραγγελίες προς προμηθευτές όμως, η μεταβολή είναι έντονη και αρνητική (-5 από +33 μον. το ισοζύγιο), ενώ τέλος, στις προβλέψεις των τιμών, η τάση είναι ελαφρώς ανοδική (+18 από +13 μονάδες ο δείκτης).

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Πολυκαταστήματα** χειροτερεύουν τον Ιούνιο, με τον δείκτη να μειώνεται στις 82,6 (από 93,7) μονάδες, σε καλύτερη επίδοση πάντως από την αντίστοιχη περσινή (79 μον.). Από τα επιμέρους στοιχεία, ο οριακά θετικός δείκτης τρεχουσών πωλήσεων παραμένει στις +13 μονάδες, ενώ οι προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου χάνουν έδαφος (στις -4 από +14 μον. το σχετικό ισοζύγιο). Τα αποθέματα υποδηλώνουν άνοδο σε υψηλότερα από την εποχή επίπεδα (+18 από -1 μον. το ισοζύγιο), ενώ ο δείκτης των +19 μονάδων στις προβλέψεις για τις παραγγελίες προς προμηθευτές χάνει 22 μονάδες. Στις προβλέψεις για την απασχόληση, το σχετικό ισοζύγιο παραμένει ισοσκελισμένο, ενώ στις τιμές, ομόφωνα και πάλι οι επιχειρήσεις του κλάδου αναμένουν σταθερότητα (0 από +2 μον. ο δείκτης).

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Μικρή βελτίωση των επιχειρηματικών προσδοκιών, περισσότερες θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** κινείται οριακώς ανοδικά τον Ιούνιο και διαμορφώνεται στις 107,4 (από 105,5) μονάδες, σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με τα αντίστοιχα περυσινά (97,3 μονάδες). **Από τις επιμέρους μεταβλητές του δείκτη, οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων παραμένουν στα ίδια επίπεδα, ενώ οι αντίστοιχες για την τρέχουσα ζήτηση, όπως και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ενισχύονται.** Αναλυτικότερα, ο δείκτης των εκτιμήσεων για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων παραμένει θετικός, στα ίδια σχεδόν επίπεδα, στις +24 μονάδες, ενώ οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση καταγράφουν μικρή άνοδο (+22 από +19 μον.). Ελαφρά βελτίωση σημειώνεται και στις ήδη αισιόδοξες προβλέψεις για τη ζήτηση του επόμενου τριμήνου (+29 από +27 μον. το σχετικό ισοζύγιο), ενώ αντίθετα οι αισιόδοξες προβλέψεις για την απασχόληση εξασθενούν (+15 από +21 μον. ο σχετικός δείκτης). Στις τιμές, το σχετικό οριακά αρνητικό ισοζύγιο κινείται στις +3 μονάδες, ενώ το 1/3 των επιχειρήσεων δηλώνει εκ νέου απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, το 24% επισημαίνει την ανεπάρκεια ζήτησης ως βασικότερο εμπόδιο στη λειτουργία του, το 17% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 19% την τρέχουσα οικονομική συγκυρία (κεφαλαιακοί έλεγχοι, καθυστέρηση εισπράξεων Δημοσίου, υψηλή φορολογία κ.α.).

Σε επίπεδο βασικών κλάδων των Υπηρεσιών η εικόνα είναι η ακόλουθη:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Ξενοδοχεία – Εστιατόρια – Τουριστικά Πρακτορεία** κινείται ανοδικά τον Ιούνιο, για πέμπτο κατά σειρά μήνα, στις 135,2 (από 128,5) μονάδες, σε ελαφρώς υψηλότερο επίπεδο έναντι του αντίστοιχου περυσινού (132,5 μον.). Οι εκτιμήσεις για την

πορεία της τρέχουσας κατάστασης των επιχειρήσεων συνεχίζουν να κερδίζουν έδαφος (+53 από +45 μον. το ισοζύγιο), ενώ και στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση, ο σχετικός δείκτης αυξάνεται στις +33 (από +29) μονάδες. Οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη ζήτηση βελτιώνονται (+32 από +24 μον. το ισοζύγιο), ενώ οι αντίστοιχες για την απασχόληση του κλάδου παραμένουν στα ίδια επίπεδα (+18 μον. το ισοζύγιο). Ο δείκτης των τιμών διαμορφώνεται στις +21 (από +16) μονάδες, ενώ τέλος, αυξάνεται στο 52% (από 46%) το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναφέρει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με ένα 16% να κρίνει ως βασικό λειτουργικό εμπόδιο την ανεπάρκεια ζήτησης, το 7% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 18% την τρέχουσα οικονομική συγκυρία.

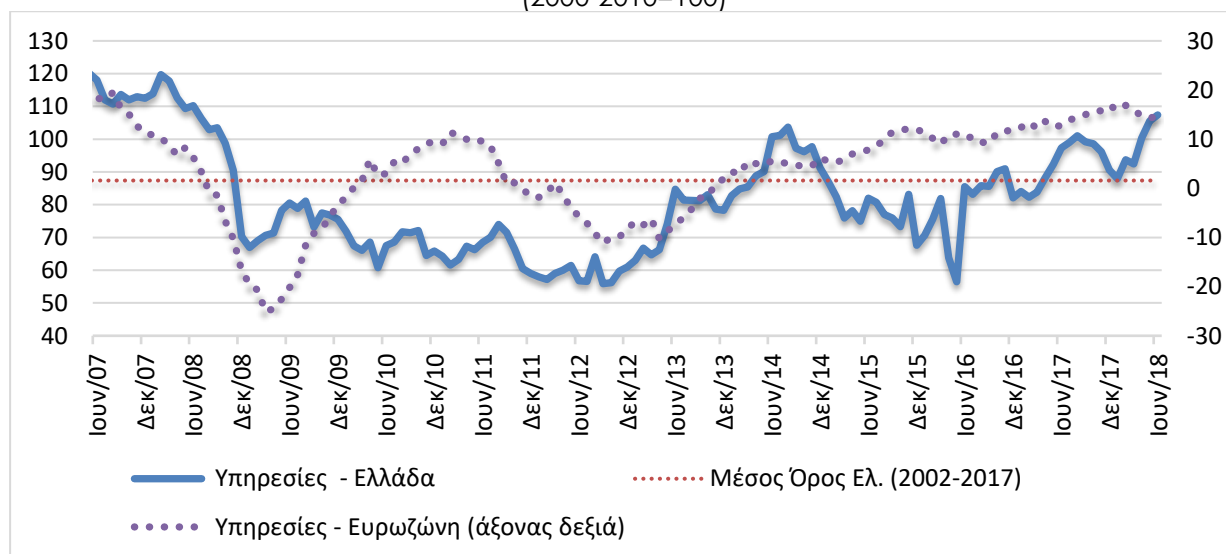
Πίνακας 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος							
Υπηρεσίες (2000-2010=100)		Min	Max	2001-2017	2013	2014	2015	2016	2017			
		55.9 (Σ. 2012)	140.2 (Ιουλ. 2000)	87.6	75,3	93,3	78,2	79,3	92,7			
2017												
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
84,0	82,3	83,8	88,2	92,3	97,3	99,0	101,0	99,1	98,6	96,2	90,6	
2018												
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
88,0	93,7	92,4	100,3	105,5	107,4							

Σημειώσεις: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

Πτωτικά κινείται ο δείκτης προσδοκιών στους **Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς** (δεν περιλαμβάνονται οι Τράπεζες), φθάνοντας στις 118,1 (από 126,5) μονάδες, σε χαμηλότερα επίπεδα σε σύγκριση με πέρυσι (122,8,7 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων δεν μεταβάλλονται (στις +22 μον. το σχετικό ισοζύγιο), ενώ στα ίδια επίπεδα διαμορφώνεται και το ισοζύγιο στις εκτιμήσεις της τρέχουσας ζήτησης (στις +9 μον.). Σχετικά με τις προβλέψεις της βραχυπρόθεσμης πορείας της ζήτησης, ο σχετικός δείκτης μειώνεται κατά το ήμισυ από τις +50 μονάδες, ενώ από τα υπόλοιπα στοιχεία, στις προβλέψεις για την απασχόληση

καταγράφεται οριακή πτώση των 2 μονάδων, με το ισοζύγιο να κινείται στις +30 μονάδες. Στις προσδοκίες για τις τιμές, ο ισοσκελισμένος δείκτης χάνει 4 μονάδες, ενώ τέλος, το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν ανεμπόδιστη επιχειρηματική λειτουργία αυξάνεται στο 22% (από 18%), με το 58% των επιχειρήσεων να αναφέρει την ανεπαρκή ζήτηση ως σημαντικότερο πρόσκομμα και ένα 14% τους λοιπούς συγκυριακούς παράγοντες.

Υψηλότερα κινείται ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Διάφορες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες** ο οποίος φθάνει στις 78,6 (από 74,1) μονάδες, σε υψηλότερα επίπεδα σε σύγκριση με τα αντίστοιχα περσινά (71,7 μον.). Στους βασικούς δείκτες, το αρνητικό ισοζύγιο στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων κερδίζει οριακά 2 μονάδες αλλά παραμένει έντονα αρνητικό (στις -28 μον.), ενώ στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση καταγράφεται άνοδος 4 μονάδων (-3 μον. το ισοζύγιο). Οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης βελτιώνονται, με τον δείκτη της -1 μονάδας να κινείται στις +8 μονάδες, ενώ και στις προβλέψεις για την απασχόληση, το σχετικό ισοζύγιο αυξάνεται κατά 7 μονάδες (στις +3). Οι προσδοκίες για τις τιμές παραμένουν ελαφρώς αποπληθωριστικές (στις -5 από -15 μον. ο δείκτης), ενώ τέλος, διαμορφώνεται στο 26% (από 21%) το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 25% να αναφέρει την ανεπάρκεια ζήτησης, το 23% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 19% άλλους παράγοντες ως τα βασικότερα εμπόδια λειτουργίας του.

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στην **Πληροφορική και Ανάπτυξη Λογισμικού** κινείται ελαφρώς ανοδικά τον Ιούνιο, στις 82,8 (από 79,9) μονάδες, σε υψηλότερο πάντως επίπεδο σε σχέση με το αντίστοιχο περσινό (74,6 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων παραμένουν στα ίδια σχεδόν επίπεδα (στις -17 μον. ο δείκτης), ενώ οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση επιδεινώνονται οριακά (+6 από +8 μον. ο δείκτης), με τον ισοσκελισμένο δείκτη στις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της να κερδίζει 11 μονάδες. Στις προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου το ισοσκελισμένο ισοζύγιο επίσης αυξάνεται κατά 11 μονάδες, ενώ ως προς τις προβλέψεις για τις τιμές, η αποπληθωριστική τάση ενισχύεται (-26 από -13 μον. ο δείκτης). Τέλος, το 23% (από 26%) των επιχειρήσεων δηλώνει εκ νέου απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 21% να επισημαίνει την ανεπάρκεια ζήτησης, το 32% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 5% άλλους παράγοντες ως τα κυριότερα προσκόμματα στη λειτουργία του.

Ανοδικά κινούνται οι επιχειρηματικές προσδοκίες στις **Χερσαίες Μεταφορές**, με τον σχετικό δείκτη να αυξάνεται τον Ιούνιο στις 121,7 (από 109,3) μονάδες, σε υψηλότερο επίπεδο σε σχέση με το αντίστοιχο περσινό (106,8 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων βαίνουν έντονα θετικές (+47 από +27 μον. ο δείκτης), ενώ και το ισοζύγιο των +20 μονάδων των εκτιμήσεων για την τρέχουσα ζήτηση έχει αυξηθεί κατά 13 μονάδες. Οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης βελτιώνονται περαιτέρω (στις +51 από +40 μονάδες ο δείκτης.), ενώ στις προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου το σχετικό ισοζύγιο παραμένει στις +40 μονάδες. Ο δείκτης τιμών των -4 μονάδων αλλάζει τάση και κινείται πλέον στις +9, ενώ τέλος, το 44% των επιχειρήσεων δηλώνει εκ νέου ανεμπόδιστη επιχειρηματική λειτουργία, με το 18% να επισημαίνει την ανεπάρκεια ζήτησης και το 27% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης ως τα βασικότερα εμπόδια στη λειτουργία τους.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ**Περαιτέρω κάμψη καταναλωτικής εμπιστοσύνης, κυρίως από αβεβαιότητα για την οικονομική κατάσταση της χώρας**

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης υποχώρησε τον Ιούνιο για δεύτερο συνεχόμενο μήνα, στις -52,4 (από -51) μονάδες, αισθητά υψηλότερα πάντως έναντι του αντίστοιχου περυσινού του επιπέδου (-68,8 μονάδες). **Η μικρή επιδείνωση εκπορεύεται από τις χειρότερες προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας και την τάση της ανεργίας.** Επισημαίνεται ότι η έρευνα στα νοικοκυριά έλαβε χώρα πριν τις αποφάσεις του πρόσφατου Eurogroup για την τέταρτη αξιολόγηση, το δημόσιο χρέος και τη μεταπρογραμματική εποπτεία, σε μια περίοδο στην οποία η ανησυχία για αυτά τα θέματα, τα οποία θα επηρεάσουν το οικονομικό περιβάλλον της χώρας τουλάχιστον μεσοπρόθεσμα, είχε κλιμακωθεί. Σε κάθε περίπτωση, η πορεία της χώρας μετά από παραπάνω από οκτώ χρόνια εντός προγραμμάτων προσαρμογής και συνεχούς χρηματοδοτικής στήριξης από τον επίσημο τομέα, σε ένα περιβάλλον χωρίς αυτά τα χαρακτηριστικά από τον προσεχή Αύγουστο, θα συνεχίσει να δημιουργεί αβεβαιότητα τουλάχιστον έως ότου αυτές οι συνθήκες αποτελέσουν πραγματικότητα. Οι Έλληνες καταναλωτές παραμένουν οι πλέον απαισιόδοξοι στην ΕΕ, ενώ την πεντάδα συμπληρώνουν τα νοικοκυριά από τη Βουλγαρία (-22,5 από -22,1), τη Ρουμανία (-26,1 από -24,3), την Κροατία (-10,5 από -7,2) και την Λετονία (-9,7 από -6,9). Ο μέσος δείκτης διαμορφώθηκε στις -1,3 (από -0,1) μονάδες στην ΕΕ και στις -0,5 (από +0,2) μονάδες στην Ευρωζώνη. Ανοδική τάση σημειώνεται τον Ιούνιο σε μόλις 6 (από 12) χώρες, ενώ θετικό πρόσημο διατηρούν 14 (από 17) χώρες: οι σκανδιναβικές (Δανία, Σουηδία, Φινλανδία), το Λουξεμβούργο, η Τσεχία, η Γερμανία, η Μάλτα, η Ολλανδία, η Αυστρία, η Πορτογαλία, η Ισπανία, Πολωνία, η Ιρλανδία και η Σλοβενία. Αναλυτικά:

- **Σχεδόν αμετάβλητες οι προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών**

Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προσεχείς 12 μήνες κινούνται τον Ιούνιο περίπου στο ίδιο επίπεδο με τον προηγούμενο μήνα, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται οριακά χαμηλότερα, στις -45,4 (από -45,9) μονάδες. Το 60% (από 58%) των νοικοκυριών αναμένει ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής του κατάστασης, ενώ το 8% (από 5%) προβλέπει μικρή βελτίωση. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώνονται στις +1,8 και +0,0 μονάδες αντίστοιχα.

- **Επιδείνωση στις προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας**

Ο δείκτης των προβλέψεων των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας τους το προσεχές 12-μηνο επιδεινώθηκε τον Ιούνιο και διαμορφώθηκε στις -52,6 (από -47,5) μονάδες. Το 66% (από 61%) των καταναλωτών προβλέπει ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης της χώρας, έναντι του 8% το οποίο αναμένει ελαφρά βελτίωση. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -5,3 και -1,3 μονάδες.

- **Βελτίωση στην πολύ χαμηλή πρόθεση για αποταμίευση**

Ο δείκτης της πρόθεσης για αποταμίευση τους προσεχείς 12 μήνες αυξάνεται τον Ιούνιο, στις -75,8 (από -77,4) μονάδες. Το 89% των νοικοκυριών δεν θεωρεί καθόλου πιθανή την αποταμίευση στο επόμενο 12μηνο, ενώ το 10% τη θεωρεί πιθανή ή πολύ πιθανή. Οι σχετικοί δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +0,3 και -2,6 μονάδες αντίστοιχα.

- **Πιο απαισιόδοξες προβλέψεις για την τάση της ανεργίας**

Ο δείκτης πρόβλεψης για την εξέλιξη της ανεργίας τους προσεχείς 12 μήνες αυξάνεται ελαφρώς τον Μάιο, στις +35,6 (από +32,9) μονάδες. Το ποσοστό των νοικοκυριών που προβλέπει μικρή ή

αισθητή άνοδο της ανεργίας διαμορφώνεται στο 55% (από 53%), με το 15% (από 17%) των ερωτηθέντων να αναμένει εκ νέου μικρή ή αισθητή μείωσή της. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +2,2 και -1,8 μονάδες αντίστοιχα.

- **Ενίσχυση πληθωριστικών προσδοκιών**

Ανοδικά κινείται ο δείκτης στις προβλέψεις μεταβολών στις τιμές τους προσεχείς 12 μήνες, φθάνοντας στις +10,6 (από +3,7) μονάδες. Το 46% (από 37%) των νοικοκυριών προβλέπει άνοδο τιμών με τον ίδιο ή ταχύτερο ρυθμό και το 33% αναμένει σταθερότητα. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +21,2 και +17,5 μονάδες.

- **Επιδείνωση της πρόθεσης για μείζονες αγορές**

Η πρόθεση των καταναλωτών για σημαντικές αγορές τους προσεχείς 12 μήνες (επιπλων, ηλεκτρικών συσκευών κ.λπ.) εξασθενεί ελαφρώς τον Ιούνιο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -53,9 (από -52,7) μονάδες. Το 60% των καταναλωτών προβλέπει ότι θα προβεί σε λιγότερες ή πολύ λιγότερες δαπάνες, ενώ το 3-4% αναμένει το αντίθετο. Οι ευρωπαϊκοί δείκτες διαμορφώνονται στις -13,2 μονάδες στην ΕΕ και στις -15,3 μονάδες στην Ευρωζώνη.

- **Ήπια μείωση του ποσοστού των καταναλωτών που δηλώνουν ότι «έχουν χρεωθεί»**

Στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού, το ποσοστό των καταναλωτών που δηλώνει ότι «μόλις τα βγάζει πέρα» παραμένει τον Ιούνιο στο 66%, ενώ διατηρείται σταθερό στο 11-12%, το ποσοστό όσων αναφέρουν ότι αντλούν από τις αποταμιεύσεις τους. Οι καταναλωτές που δηλώνουν ότι αποταμιεύουν λίγο ή πολύ παραμένουν στο 10% του συνόλου, ενώ όσοι δηλώνουν ότι «έχουν χρεωθεί» μειώνονται στο 11% (από 13%).

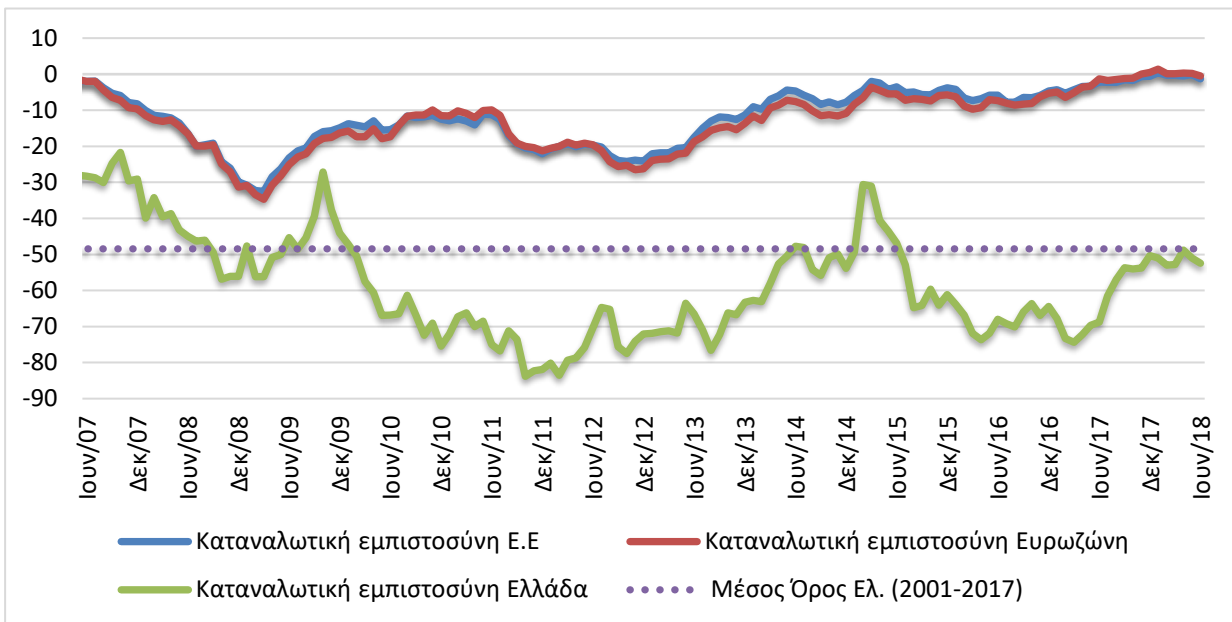
Πίνακας 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσοι όροι										
	Min	Max	2001-2017	2011	2013	2014	2015	2016	2017				
ΕΕ-28	-32,5 (Μάρ. 2009)	1,4 (Αυγ. 2000)	-11,7	-15,6	-16,7	-7,2	-4,4	-6,3	-2,7				
Ευρωζώνη	-34,7 (Μάρ. 2009)	2,0 (Αυγ. 2000)	-13,0	-14,4	-18,7	-10,2	-6,2	-7,7	-2,5				
Ελλάδα	-83,8 (Ο. 2011)	-5,8 (Απρ. 2000)	-49,0	-74,1	-69,4	-54,0	-50,7	-68,0	-63,0				
Περιοχή	2017												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
ΕΕ-28	-4,3	-5,3	-4,3	-3,4	-3,3	-2,2	-2,3	-2,3	-1,6	-1,7	-0,7	-0,6	
Ευρωζώνη	-4,9	-6,4	-5,1	-3,6	-3,3	-1,3	-1,7	-1,5	-1,2	-1,1	0	0,5	
Ελλάδα	-67,8	-73,3	-74,4	-72,2	-69,7	-68,8	-61,5	-57,0	-53,7	-54	-53,8	-50,3	
Περιοχή	2018												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
ΕΕ-28	0,4	-0,3	-0,3	-0,5	-0,1	-1,3							
Ευρωζώνη	1,4	0,1	0,1	0,3	0,2	-0,5							
Ελλάδα	-51	-53	-52,8	-48,8	-51	-52,4							

Σημείωση: ο Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας, την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους, την πρόθεση αποταμίευσης και την πρόβλεψη για την ανεργία. Οι προβλέψεις κινούνται στο διάστημα +100 (όλοι προβλέπουν αύξηση) έως -100 (όλοι προβλέπουν μείωση) και εμφανίζονται ως διαφορές θετικών-αρνητικών απαντήσεων. Αρνητική διαφορά σημαίνει ότι το ποσοστό αυτών που προβλέπουν μείωση κάθε μεγέθους υπερτερεί του ποσοστού όσων προσδοκούν αύξηση και αντίστροφα.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

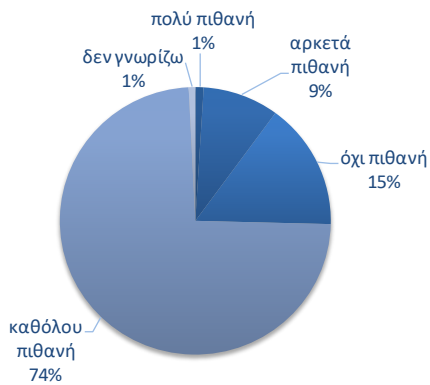
Διάγραμμα 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

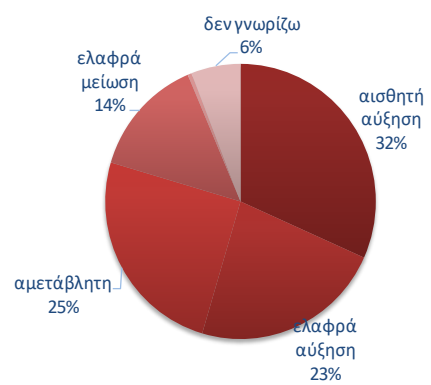
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 7: Βασικοί δείκτες έρευνας καταναλωτών το επόμενο 12μηνο

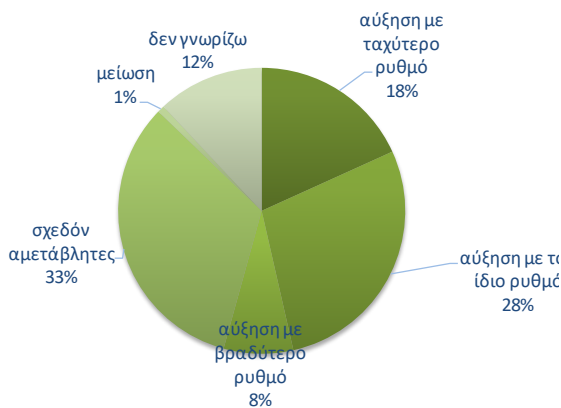
ΠΡΟΘΕΣΗ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗΣ

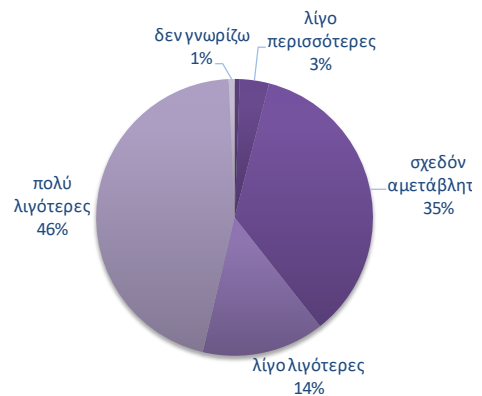
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ

ΠΡΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΜΕΙΖΟΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

Πηγή: IOBE